

NEMANJA RANKOVIĆ, UMETNIČKI DIREKTOR JPF-A I NARODNOG POZORIŠTA U UŽICU

Zalažemo se za pozorište slobode

Smatram da smo odavno odmakli od onoga što je svakodnevnicom srpskog teatra, kaže Nemanja Ranković

- Ovogodišnja selekcija odabir je je onoga što su koselektori imali prilike da pogledaju u proteklom periodu i za šta su procenili da ima najviše smisla da se pojavi na ovogodišnjem festivalu. Kao umetnički direktor festivala zadovoljan sam što imamo raznovrsne predstave i što će publika moći da uživa u različitim rediteljskim poetikama. Bilo je tu predstava koje su svojim kvalitetom takođe, zasluživale da se nađu na repertoaru, ali smo od njih morali odustati zbog tehničkih ili finansijskih problema. Naravno, nikako ne smemo zaboraviti da je protekla sezona bila nemilosrdna prema pozorištima u čitavom regionu, ali to takođe, ne znači da su predstave koje su na kraju ušle u selekciju teatrolški zanemarljive, kaže Ne-

manja Ranković.

Ovogodišnju sezonu Narodno pozorište u Užicu počelo je premijerom dečije predstave. Šta planirate i šta ćete moći još uraditi do kraja sezone?

-U planu je mnogo toga. Do kraja 2012. očekuje nas premijera Šilerove romantičarske drame Spletka i ljubav, drame o sukobu

ljubavi i moći, dužnosti i osećanja, što se sve predstavlja putem priče o teško ostvarivoj ljubavi Ferdinanda i Lujze Miler, koji pripadaju sasvim različitim društvenim pozicijama. Čudo u Šarganu Ljubomira Simovica, Svečana Večera u pogrebnoj preduzeću Iva Brešana, Tri musketara. Sve su ovo planirani naslovi u predstojećoj sezoni a nadam se da će biti i ostvareni. Takođe, treba napomenuti da se radi rimejk Boing Boinga sa potpuno novom glumačkom podelom.

Koliko lično možete da utičete na repertoarsku politiku pozorišta i šta je ono bez čega ona ne bi trebalo da bude?

- U velikoj meri mogu da utičem na repertoar, ali, naravno, moramo imati uvidu da za to nije samo potrebno i dovoljno znanja već se u obzir moraju uzeti i drugi faktori, finansijske prilike, spremnost i zainteresovanost ansambla.

Zalažemo se za pozorište ideje. Tačnije, dramaturško – rediteljsko pozorište ideja u kojem su glumci učesnici kolektivnog čina a ne centar. Za pozorište slobode i otvorenosti gde dominira rediteljeva poetika na planu forme i značenja, tako da u skladu sa tim konceptom gradimo i repertoarsku politiku.

Prilično ste upoznati sa radom srpskih, ali i pozorišta van zemlje, sa njihovim repertoarom. Gde je užičko pozorište u tom smislu?

- Malo je nezahvalno govoriti o sopstvenoj kući, ali sam generalno zadovoljan. Kad pogledate predstave i uporedite sa onim što se na našim prostorima nudi, smatram da smo odavno odmakli od onoga što je svakodnevnicom srpskog teatra, u svakom, organizacionom, tehničkom i umetničkom smislu, ali to je još uvek daleko od onoga čemu stremimo. **R.P.**

SLOBODAN OBRADOVIĆ, DRAMATURG

Oduševljen ansamblom

Bukvalno sam se zaljubio u ansambl. Sa ljudima u užičkom pozorištu je fantastično raditi, kaže dramaturg Slobodan Obradović

Za Slobodana Obradovića, dramaturga iz Beograda, rad na predstavi „Buđenje proleća“, bio je početak saradnje sa užičkim Narodnim pozorištem. Posle ove, Obradović je bio dramaturg i u predstavi „Priča“ u režiji Aleksandra Saše Lukača.

-U oba slučaja bio sam oduševljen, pre svega, onim što užičko pozorište kao institucija može da pruži, ne mislim samo na uslove rada, već na sve ono što pokazu-

je kako jedna zajednica može da funkcioniše. S druge strane, bukvalno sam se zaljubio u ansambl. Sa ovim ljudima je fantastično raditi. Oni imaju mnogo volje i predanosti u radu. Na primer, u Beogradu, ljude morate sutradan da podsećate o čemu ste pričali na probi prethodnog dana, dok ovde, gde se stavi zarez, tu se sutradan razgovor nastavlja bez ikakvih problema. Glumci su ovde non stop procentno u onome što rade.

Ovakva vrsta predanosti je retka i zato je potrebno da se ona čuva i nadograđuje, kaže Obradović i dodaje:

-Uskoro bih trebalo da počnem da radim na jednoj fantastičnoj i vrlo komplikovanoj duodrami „U samoći pamučnih polja“ Bernar - Marie Koltesa. Stevan Bodroža bi trebalo da je režira u Beogradu u novom kulturnom prostoru koji će biti otvoren pod nazivom „Parobrod“ i probe bi trebalo uskoro

da počnu. To će biti nova scena predviđena za alternativne projekte. Želja nam je da oživimo alternativnu scenu koja je zamrla, kaže Obradović.

R.P.

NARODNO POZORIŠTE UŽICE

Zahvalni na lepim ožiljcima

Martin Kočovski, reditelj: Prvu ideju je dao umetnički direktor NP Užice, Nemanja Ranković. Meni je odmah bilo jasno da to moram uraditi, jer je ovaj tekst bio u meni još od tinejdžerskih godina. Govori o okršaju između roditelja i dece. Posle smo otkrili još mnogo toga u ovom tekstu, kao i to da predstava i ansambl traže i više od onoga što je napisano. Tako smo stigli do korišćenog materijala.

Slobodan Obradović, dramaturg: Suština nije u promenama u tekstu, već u komentaru. Scene koje vidite paralelno sa velikim su komentar onoga što je Wedekind napisao. To je posledica grupnog rada. Takođe je bilo i scena koje nisu ušle u predstavu, ali smo prošli kroz njih. Koristili smo propatni materijal, koji je vrlo interesantan i deset puta radikalniji od onoga što je Wedekind pisao. To je bio teški underground i nikako nije mogao da se probije. Koristili smo i vesti, koje smo pronašli...zahvaljujući svemu tome, nastao je paralelni tok „Buđenja proleća“.

Andrijana Simović, Ilze, Čovek sa maskom, Vedekind, Godar, Bentli, Luis, Monteno, Kočovski, Obradović i drugi: Nisam radila nijednog Wedekinda pre ovoga. Bilo je teško. To što je teško trebalo je dovesti do lakocice i jednostavnosti. Tome smo težili. Mukotrpan rad, krv, znoj, rane...koje su sada ožiljci, koji su jako lepi. I volim da ih vidim, jer me podsećaju na lep period sa Martinom i kolegama. Svima sam zahvalna na mogućnosti da igram u ovakvom komadu. Priželjkivala sam ovako nešto, jer imam školovan glas i baš mi je ovo dobrodošlo. Osećam se zadovoljno i sigurno dok pokazujem ono što znam.

Dušan Radojičić, Hans, Paroh: Pre svega ću pomenuti članove benda „Folkin“ koji su radili sa nama i mnogo su nas mučili 10-ak dana. To je nešto sa čim sam se prvi put susreo, jer sam diplomirao prošle godine. Došao sam ovde i upoznao Martina, koji zna šta hoće. Moja politička nepismenost je došla do izražaja tokom

rada i Martin i ja smo u jednom periodu postali neprijatelji. Sve je to bilo korisno, a rad na predstavi je jedan od najboljih perioda u mom životu. Mnogo sam naučio od starijih kolega, od Martina najviše. Bio je kolektivan rad, po principu radionice, mnogo šta je izmenjeno od početka do sada.

Tijana Karaičić: ta tri meseca rada su i za mene fenomenalan period, uzbudljiv i zanimljiv. Jedva sam čekala da mi se ovakva predstava dogodi. To je nešto novo, a posebno mi je bio zanimljiv kontakt sa publikom. Veoma sam ponosna na ovu predstavu i što sam deo nje. Bilo je bitno ići do kraja, bez kompromisa.

Branislav Ljubčić: Ovo je moj prvi posao i jako mi je drago što sam imao priliku da radim sa Martinom i ovim ansamblom. Ovaj proces bih okarakterisao kao uzbudljiv, pre nego bilo šta drugo. Pronašao sam inspiraciju u tematici koju sam i sam nedavno prerađivao. Možda i nisam, ne znam.

Martin Kočovski, reditelj: Cilj pozorišta bi trebalo da bude da nas učini boljim ljudima, humanijim nego što jesmo. Da nije toga, ne bih se bavio pozorištem, jer je to strašno maltretiranje.

Dragoljub Selaković, reditelj: Počecu citatom, koji će prepoznati oni koji su duže u ovom pozorištu: „Večeras se desio jedan značajan pozorišni čin“. Zašto? Po mom privatnom sudu, večeras je počeo pozorišni festival. Ne bih rekao da je ovo što smo videli prethodnih večeri pozorište. Više su to recitali i priče o dešavanju oko pozorišta sa izraženim političkim stavom. Večeras smo, što je važno za festival koji se zove „jugoslovenski“ čuli i makedonski jezik. Baš mi je bila fascinantna makedonska izvedba srpske himne. Ovo večeras je jedan od načina

na koji će pozorište opstati. Sigurno neće sa predstavama koje su bile na otvaranju, jer ne verujem da će to neko moći da podnese. Ovakav rad, energija, predanost celog ansambla će uvek imati svoju publiku.

Marijana Zorzić Petrović, scenograf: Martin i ja smo se u prvom razgovoru složili šta želimo. Osnovna ideja je bila da nećemo publiku u udobnim foteljama i polumraku pozorišne sale, već publike u centru prostora. Centar naših života su takva mesta, koja treba da budu mala, imaju granice. To su mesta boravišta, da bismo imali osećaj da smo unutra i da ono što je kontra, odnosno spolja, mora biti malo i zatvoreno. Verujem da ste svi prepoznali i pitanje koje se ponavljaju, a osnova su i egzistencija svakog čoveka. Sreće se često simbolika kada kažete da ste nekome stali na put ili izveli nekoga na put, neko vam je preprečio put. Treće što mi je bilo jako značajno su prostori koji se povremeno zatvaraju i otvaraju. Mi uvek pokušavamo ili nešto da sakrijemo od drugih ili da uđemo u tuđi prostor. Sigurno je to da Martin i ja nijednog trenutka nismo imali nikakvih poteškoća. Odmah smo krenuli na posao. Bilo je značajno i to što je Zoran Stamatović odmah odobrio taj koncept, uprkos ekonomskim faktorima. Zahvaljujem se na ovoj prilici.

Nemanja Ranković, umetnički direktor NP Užice: Narodno pozorište u Užicu godinama unazad, u raznim segmentima i sferama, ima istraživački duh. Podsetiću na 1968. Kada je ovo pozorište pobeđivalo na raznim evropskim festivalima. U par rečenica je teško objasniti koncept repertoara, ali ću reći da se on isključivo zasniva na re-

ditejsko-dramaturškoj poetici. Zahvaljujući ansamblu i svim zaposlenim, kao umetnički direktor mogu da sprovedim tu zajedničku ideju o konceptu i putu kojim pozorište danas treba da ide.

Slobodan Obradović, dramaturg: Dugo mi se nije desilo da započenem projekat sa tako puno pozitivne energije i predloga, sa odličnim ansamblom i podelom. Tri nedelje nisam bio tu i kada sam se vratio shvatio sam, a to mi se nikad nije desilo, da kao dramaturg, treba da izigravam neku vrstu plavog šlema. To je funkcionisalo odlično. Svi su znali šta je postavljeno, koje su granice i predlozi i sukobi su odatle dolazili. Večeras sam gledao sa balkona i shvatio da ljudi ne znaju gde pre da gledaju i to mi se jako dopada.

Goran Cvetković, kritičar Radio Beograda: Ranije nisam dolazio na ovaj festival, jer mi se dešavalo da sam već gledao sve predstave. Ovu nisam gledao ranije i zbog nje sam došao. Ne slažem se sa kolegom da je festival počeo večeras. Primitio sam da u ovom materijalu nema škole i crkve, a kod Wedekinda, škola, crkva i porodica su zastupljene skoro ravnopravno. Ali zato se pojavljuje naša država koja zamenjuje i školu i crkvu, što je zanimljivo. Mislim da je ova predstava i uopšte to što ovo pozorište dovodi reditelje sa strane jako dobro. Ovako nešto danas neće napraviti neki mladi srpski reditelj. On je rešio da ide utabanim stazama, da postanu što pre stari reditelji. Što su mlađi, to starije predstave prave. To se u Srbiji dešava. Starenje u mozgu i nesloboda. Mislim da je Martin doneo kreativnu slobodu u formiranju materijala i neobičnu, svežu formu.

Ana Milošević

MARTIN KOČOVSKI, REDITELJ PREDSTAVE BUĐENJE PROLEĆA

Čovek treba da bude slobodan

- Svet je postao slobodniji prema seksualnosti. Nažalost, kod nas na Balkanu, još uvek traje tursko vreme. To je pitanje individulane slobode. Bez obzira na sve ograde, važno je da se borimo za sve vrste sloboda u društvu”, kaže Martin Kočovski, makedonski reditelj, koji je godinama angažovan u celom regionu, a pre dve godine bio je član stručnog žirija užičkog festivala.

Promenile su se ideologije i tehnologije, kij su promenile svet, ali seksualnost je još uvek tabu, koji se i generacijski regeneriše kroz odnos roditelji-deca. To je teza od koje krećete u komadu i nadgrađujete je potrebom osvajanja slobode, prvenstveno slobode pojedinca...

- To mi je bilo najzanimljivije. Teško je reći tu istinu o suštini postojanja. Našim roditeljima je teško da govore o seksualnosti. Pretpostavljam da će i meni kad budem imao decu biti neugodno i teško o tome da govorim. To je ipak još uvek tabu, nastao raznim ograničenjima slobode pojedinca, od religijskih, obrazovnih, preko ponašanja roditelja i seksualnog partbera, pa do onoga - šta će reći komšije. Sve to utiče da razgovori o seksualnosti budu neugodni ili čak neprihvatljivi. Ta moralna i druga ograničenja, civilizacija bi trebalo da nađe načine da ih ukloni, jer čovek treba da bude slobodan.

Publika je na „mukama” da, iz neudobnih kabina, „pohvata” što se dešava na drugim delovima scene, a pažnju dodatno odvlače razni zvukovi, šumovi...Sve to deluje pomalo šizofreno, zar ne?

- Takav je i svet u kome živimo, brz i sa mnoštvom dešavanja, ne ostavlja šansu da nešto proživimo. Mi možda doživljavamo stvari oko nas, ali ih

Međunarodna karijera

Martin Kočovski je rođen 1977. godine u Bitolju. Diplomirao je pozorišnu režiju na Novom bugarskom univerzitetu u Sofiji, nakon čega je uglavnom režirao predstave u Bugarskoj i Makedoniji. Posebno se interesuje za dela Bertolta Brehta i makedonskih savremenih dramskih pisaca -Vojdana Černodrinskog, Gorana Stefanovskog i Dejana Dukovskog. Autor je mnogih međunarodnih interdisciplinarnih projekata, koji istražuju odnose između pozorišta i filma, poput „Kazablance”, „Sve o mojoj majci” i drugih. Smatra se jednim od najboljih mladih reditelja, čije se predstave igraju i pobeđuju na mnogim festivalima u regionu i Evropi.

ne proživljavam. Mediji nude na hiljade informacija dnevno. Ljudi ginu svakog dana. Sigurno dvesta ljudi dnevno gine zbog svojih stavova, a mi sedimo ovde i pričamo o umetnosti i to je, možda, neshvatljivo. Znam da je to banalno i sto puta je rečeno, ali ne mogu da se pomirim sa takvim stanjem. Zbog toga i radim predstave koje imaju istovremeno sto planova i nudim gledaocu da se u svemu tome snalazi.

Da li bih narušio kon-

cept predstave ako bih izašao iz kabine i , na primer, otišao na drugi deo pozornice da pogledam šta se tamo dešava ili da pomognem glumcima da doguraju moju kabinu do planiranog mesta na sceni?

- Neeeeeee, naprotiv. Predstava je tako i zamišljena. Želeo sam da gledalac reaguje na bilo koji način, da možda uzvikne - to nije u redu, niste u pravu, ili da se pomera sa jednog na drugi deo scene. Bilo bi sjajno

da gledaoci menjaju pozicije i da gledaju ono što ih zanima. To i jeste bila moja ideja, ali to je tehnički veoma teško izvesti.

Prilika je da nas obavestite o tome čime se bave pozorišta u Makedoniji...

- Nažalost, makedonsko pozorište je mrtvo, inhibirano i zatvoreno. To pozorište se ne interesuje za ono što se dešava u evropskim tokovima, a kamoli u balkanskim okvirima. Ne zanimaju ga komšije. Nema komunikacije, ni informativne ni profesionalne. Ne gostuju predstave i ne dolaze reditelji da režiraju u makedonskim pozorištima, jer je u Makedoniji trenutno nacionalistička vlada koja tvrdi da su Makedonci nešto specijalno. Time se ruše sve veze koje su se gradile u regionu prošlom veku. To je masturbatorski teatar. Sam je sebi svrha i ništa dobro ne rađa. Te komunikacije namerno nema i publika nema priliku da gleda pozorišta izvan Makedonije, a time nema ni poređenja sa drugima. Da je to poređenje moguće, mnoge stvari bi bile jasnije. S druge strane, pozorišna scena u Srbiji je mnogo angažovanija, nego makedonska. Makedonska pozorišna scena je provincijalna i izgleda kao kulturno-umetničko društvo.

N.Kovačević

BLIC

Danas

вечерње
НОВОСТИ

Radio
Luna
92 i 103.6 Mhz

DRAGANA VRANJANAC LJUBOJEVIĆ, VENDLA/GDA BERGMAN

Volim kad predstava odnese kolena

Kad dramska radnja podržava ljudsku radnju onda je to interakcija koja stvara energetsko i svako drugo jedinstvo ispred četvrtog zida i iza četvrtog zida. Tu se sjedinjuju oni koji daju i oni koji uzimaju.

Koliko je bio izazov raditi Ve-
dekindov tekst nakon trijumfa ove
predstave u režiji Olivera Frljića na
JPF 2010. godine?

- Ne mogu da kažem da nije bilo razmišljanja o tome posle nastupa Zagrebačkog kazališta mladih pre dve godine. Sad kad je sve gotovo i kad znam šta smo mi napravili, mogu da kažem da je to bio veliki izazov, s obzirom na poseban pristup i izražajna sredstva u našoj predstavi. Sećam se prve scenske probe, prvog susreta sa scenografijom i rediteljskom koncepcijom kad sam rekla Kočovskom – "Martine, ja ću posle ovog ili napustiti scenu ili ću vladati scenom". Ta intimna interaktivna atmosfera u predstavi koja toliko razgolićuje i glumca i gledaoca, dovodi do toga da sutradan posle predstave prepoznajem ljude na ulici. Nemoguće je da ih ne prepoznam pošto smo dva i po sata bili vrlo bliski, intimni, a ima ih svega 35 koji prate predstavu. Neverovatno je taj osećaj potrebe da im kažem dobar dan, kako ste, jer za ta dva i po sata postanemo vrlo bliski, razmenimo energije. Za mene je to zaista bilo jedno potpuno novo i neverovatno iskustvo.

Za svakog glumca je značajna i dragocena saradnja sa rediteljima različitog senzibiliteta. Postoji li

neko sa kim bi posebno volela da radiš u pozorištu?

- Aleksandar Popovski. To je ta rediteljska i pozorišna estetika, pristup koja se meni dopada. To su predstave koje bih volela da igram. Teoretski potkovan definicija glasi da postoji tekst predstave i tekst drame. To sam u praksi prilično savladala. Ne mogu recimo, da kažem koji bih tekst želela da radim, jer bi možda upravo od onog teksta koji nikada ne bih radila nastala jedna savršena, sjajna predstava i obrnuto. To je zapravo ta magija pozorišta koja je bezgranična i neuništiva i odgovor za što se bavim ovim poslom.

Da li si nekada poželela da odeš iz užičkog u neko beogradsko pozorište, s obzirom da i dalje ima onih koji veruju da je samo tamo moguće napraviti veliku karijeru?

- Iskreno, sada ne. Možda sam nekada kao mlađa glumica o tome i razmišljala. Provincija je u glavi. Odnos prema provinciji je individualan i ličan. Repertoar užičkog pozorišta mene sasvim zadovoljava kao glumicu i intelektualca. To je ono što mi prija. S tim što bih se više radovala da bude češće projekta kao što je "Buđenje proleća", jer to su pravi izazovi koji glumcima pružaju mogućnost da sva svoja iskustva, pro-

fesionalna i lična mogu svrsishodno da osveste i prožive. Kao glumici još uvek mlađe generacije, bitno mi je što smo negde preteča u odnosu na trendove koje tek kasnije isprate ostala pozorišta. Drago mi je što se upravo ovo pozorište, na našu radost i korist, trudi da baš tako bude svih ovih godina. Ovde sam već 12 godina, a taj trend ide nekom uzlaznom linijom. Nadam se iskreno da će se tako i nastaviti.

Kako si zamišljala svoj razvojni put kada si započinjala karijeru i da li si do sada ostvarila ono što si želela?

- Nisam ništa zamišljala. I same reči pozorište, gluma, scena, predstava, od dana kad sam otkrila u sebi želju da uđem u ovu priču, pa sve do danas, meni i dalje zvuče magično. To je za mene jedan nesvakidašnji, privilego-

vani pristup životu kroz profesionalno opredeljenje i to će tako ostati, nadam se, dok god budem mogla da stojim na sceni. Ono čemu sam se nadala, čini mi se da mogu to da kažem, to sam i ostvarila. "Buđenje" je sublimat mog dosadašnjeg rada, svih dosadašnjih saznanja o pozorištu. Sve što znam ja sam u ovoj predstavi upotrebila i primenila. Kad budemo za deset godina ponovo razgovarale verovatno ću ti isto ovoreći. Drugi će to naravno procenjivati na svoj način, ali moj lični osećaj je takav.

Možeš li da izdvojiš predstavu koja te posebno dotakla?

- Ima ih više. Ali eto, na prošlogodišnjem festivalu, to je bila predstava "Otac na službenom putu". Jedna vrlo katarzična, brehtovska izvedba. Volim kad mi predstava odnese kolena. To je najuzvišeniji teatarski čin. Kad ustanem i osetim da mi klekaju noge, to je to. Ustvri, za mene postoji samo ono što je tačno i ono što nije tačno. Predstava koja je istina i ona koja nije istina. Samo to ih razlikuje. Kad dramska radnja podržava ljudsku radnju onda je to interakcija koja stvara energetsko i svako drugo jedinstvo ispred četvrtog zida i iza četvrtog zida. Tu se sjedinjuju oni koji daju i oni koji uzimaju.

V. Tucović

ANDRIJANA SIMOVIĆ, ILZE, ČOVEK SA MASKOM, VEDEKIND, GODAR, BENTLI, LUIS, MONTENO, KOČOVSKI, OBRADOVIĆ I DRUG

Kreativno provociranje

Nakon završene muzičke škole shvatila sam da je gluma razlog što sam se bavila muzikom i da će ona biti moj posao, kaže Andrijana Simović

Niste večeras ni publici dozvolili komfor i statičnost. Želela sam da te pažljivije slušam a sve ono što se dešavalo oko mene, nije mi dozvoljavalo tu vrstu koncentracije. Da li su i vama glumcima, ovakva scenografija i te višedimenzionalne aktivnosti, bile iritirajuće?

- Tako je i u životu. Vi biste hteli jedno, a morate da radite nešto drugo. To je reditelj upravo hteo da postigne. Nas glumce nije to iritiralo nimalo, jer smo unapred znali da će tako da bude i spremili smo se za taj koncept. Znali smo da će biti ometanja i lupkanja kre-

dom o tablu, da će biti više scena koje se dešavaju u krug, što ne znači da se nismo gubili, ali smo se opet negde i pronašli. Zato smo se trudili da čujemo i da ne čujemo šta se to oko nas dešava. Mi smo mlad ansambl i željni smo nečeg novog, nove forme koja će pokrenutu našu energiju i spojiti u jedno. Želeli smo da prevaziđemo ta neka ograničenja koje se dešavaju drugim glumcima i drugim pozorišnim ansamblima.

Da li je Martin uspeo da izvuče tu energiju koju si imala u sebi?

- Mislim da je dobio ono što je zamislio. Na početku rada ja sam bila

samo Ilza. U međuvremenu se desilo da sam dobila i ulogu čoveka sa maskom i sve drugo što igram, došlo je u tom procesu samo po sebi. Oboje smo dodavali. Ja sam osmislila scenu za klavir, za koju je Martin uporno tvrdio da nema šanse da je odsviram naopako. Znao je da mogu, samo je želeo da me isprovocira da se potrudim. Vežbala sam,

vežbala i to je moja scena, moj odabir teksta, izabrala sam pesmu, prevela uz pomoć svog supruga sa nemačkog na srpski i to složila tako da sam dobila sopstveni petominutni kabaretski šou. I zaista sam ponosna na to, a vidim da su i drugi ponosni.

Ipak, u osnovi je tvoj školovani glas a ne samo talenat?

- Završila sam nižu i potom srednju muzičku školu u Podgorici, solo pevanje i klavir i htela sam dalje da nastavim da se bavim muzikom. Ispostavilo se međutim, kada sam osvestila sebe, da je gluma razlog zbog koje sam školovala glas. Da je to moj budući posao a muzika tek jedan od alata. To mi pomaže ne samo za ulogu već i za neke tehnike koje sam naučila, poput pravilnog disanja.

Šta se još dešava u tvojoj karijeri?

- Bavim se malo i prosvetnim radom jer imam skolicu glume i moja deca osvajaju silne nagrade po Srbiji. Snimala sam seriju Budva na pjenu od mora i sad ide druga sezona. Igrala sam doktoriku Smiljanić i biće me u još nekim epizodama. **M.P.**

REČ KRITIKE

Milosti ne traže, niti bi nam je dali

Prva četiri dana ovogodišnjeg festivala ocrta su uvjerljivu skicu društveno angažiranog teatra u regiji, ali i predstavila kvartet mladih redatelja koji trenutno na ovim prostorima podižu najviše prašine. Nakon Ane Vukotić, Selme Spahić i Olivera Frljića, koji su svatko na svoj način na scenu pretočili vlastiti bijes, strah i sumnje, na domaćoj predstavi koja se i svojom temom i redateljskim vodstvom nadovezuje na započeti ciklus nagomilala se velika odgovornost – može li spoj mladog užičkog ansambla i Makedonca Martina Kočovskog održati istu razinu izvrsnosti, svrstavajući na taj način užičko kazalište u sam vrh regionalne teatarske ponude? Dobar je osjećaj kad se bez ikakve domaćinske kurtoazije i „dobrohotnih“ savijanja kriterija može zaključiti: svakako!

Kočovski u spomenutom redateljskom kvartetu strši unikatnim obilježjima vlastitog stila: od Vukotičeve i Spahićeve razdvaja ga programatski odmak od klasičnog narativa, a od bližeg mu Frljića tretman iskazivanja kritike. Makedonac u formativnim godinama uči od hrvatskog redatelja i čestog makedonskog gosta Branka Brezovca, anaroidnog ikonoklasta čiji teatar ustrajno radi na kidanju izliza-

nih karika dramskog narativnog lanca i pripadajućih strukturalnih zakonitosti scene. Kočovski preuzima i svom senzibilitetu prilagođava tu liniju razbarušenog postdramskog ustroja, ali i politički stav koji ga prati, što sve skupa rezultira teatrom koji je jednako strog prema sebi i subjektima svoje kritike, po načelu: *milosti ne tražim, niti bih vam je dao*. Takav kazališni rukopis traži specifične ishodišne materijale, politične i podatne za slobodnu redateljsku nadgradnju, pa valja čestitati umjetničkom direktoru Nemanji Rankoviću koji je za rad u Užicu Kočovskom ponudio upravo Wedekindovo „Buđenje proljeća“. Njemački panker s kraja devetnaestog stoljeća svojim obračunom s društvenim licemjerjem sjajan je izbor za redatelja koji se dosad uglavnom zaštitivao plaštom tekstova Bertolda Brechta, zato što pruža mogućnost dodira sa stvarnošću, ali ne nudi gotova rješenja brehtijanskog političkog aktivizma.

Redatelj uz pomoć dramaturga Slobodana Obradovića „Buđenje proljeća“ zamišlja kao arhitekst složenog odnosa roditelja i djece svoje generacije. Redatelj i dramaturg, ali i scenografkinja te većina glumačkog ansambla odrasli su u istom raz-

doblju, prepunom mučnog zabanja kiselog grožđa koje su im u amanet ostavili vlastiti roditelji – antifašistička tradicija i načelni socijalizam kojima su dojeni transformirao se u iskežene demone ratnih devedesetih, pa su osjetljive teme pupanja seksualnosti i straha od (seksualnog, školskog, ljudskog) neuspjeha tim ljudima zauvijek obilježene dodatnim terorom političkih manipulacija. Iz tog se razloga užičko „Buđenje proljeća“ koncentrirano na obitelj, zanemarujući plan crkve i škole, jer je spoj pubertetskih nesigurnosti i odgojnih apsurdna najvidljiviji upravo u nukleusu porodice.

„Buđenje proljeća“ važno je i zbog vidljive radosti igre velikog djela ansambla, bez čijeg odgovornog, promišljenog angažmana ova predstava ne bi bila moguća. Iskusniji dio sveukupno vrlo mlade ekipe čine Goran Šmakić, Vladimir Kurčubić i Dragana Vranjanac Ljubojević, koji su vlastiti doprinos obogatili vidljivom željom za stalnim glumačkim transformacijama iz *lika u stav*. Tijana Karaičić, Ana Bretšnajder, Andrijana Simović i Dušan Radojičić također su srčano i duhovito svoj glumački potencijal stavili na raspolaganje redateljskoj koncepciji, a Bojana Zečević i Nemanja Jovanović

piše: Matko Botić

vlastite likove oblikovali su već, ali klasičnije i s manje vidljivog aktivističkog odmaka. Posebno veseli nastup dvoje mladih glumaca, Branislava i Danice Ljubičić, koji su usprkos neuskustvu na sceni izgledali uvjereno i uvjerljivo, nimalo ne zaostajući za ostatkom ansambla.

Razbarušeno i žestoko, užičko „Buđenje proljeća“ konstantno proizvodi viškove značenja, zbunjuje, ne nudi zaključke već postavlja pitanja, provocira tišinama i smiruje bukom. Unutar sjajne, promišljene scenografije Marijane Zorzić Petrović, zamišljene interaktivno, s pet gledateljskih kabina koje sami glumci razmještaju po prostoru igre, Kočovski i Obradović uspjeli su osmisliti cjelinu kao tičnu poput mladenačkog sazrijevanja, ali s prijeko potrebnom naknadnom pameću – samo sa svijesti o razmjerima političnosti roditeljskih zabluda, moguće je pokušati ne ponavljati iste greške.

REČ PUBLIKE

Antologijska predstava

Saša Milošević, gradonačelnik Užica:

- Predstava je odlična i večeras pogotovu, iako je nisam gledao prvi put, veoma dobro mi je „legla“. Mislim da se od ovogodišnjih takmičarskih predstava poprilično izdvaja. Jučerašnji „Zoran Đinđić“, koji je za mene nekakva vrsta političkog manifesta, nije mi prijao u pravom smi-

slu, a „Sumnja“ je mnogo teška. „Ribrske svade“ i naravno, naša predstava, do sada se, po mom mišljenju, izdvajaju.

Marina Petrović:

- Mučno. Predstavu nisam baš najbolje razumela. Trebalo bi neko da mi je prepriča, pa ću je možda bolje razumeti. U nekim trenucima nisam znala u koju stranu i u kom smeru da gledam, a

ni celu radnju, zbog pozicije kabine nisam mogla da propratim.

Dražen Mikulić, glumac HNK Rijeka:

- Predstava je vremenski duga, ali jako se lako prati. Kada vam neko na početku kaže da traje preko dva sata pomislite da ćete umreti, ali ipak to nije krajnji utisak. Rediteljski fenomenalna predstava, razrađena do detalja uz izvanrednu scenografiju. Glumački ansambl meni je veoma drag,

poznat, to su sve moji prijatelji, pa ne bih mogao izdvojiti nekoga od njih, ali, rekao bih da su na sceni vrlo dobro sledili rediteljske save- te. U samoj predstavi korišćena su fenomenalna rešenja da nam sva čula budu dotaknuta, od prikaza vetra, kiše, lišća što su odigrali glumci, a nije puštano sa tape-a.... Mislim da su se ovde poklopile mnoge sitnice i ovo je zbilja jedna antologijska predstava.

B.D.

TIJANA KARAIČIĆ, VENDLA/GĐA BRGMAN

Nagrade mnogo znače

Volim male, intimne, kamerne scene i to je za mene pravi izazov i nešto izvanredno, kaže Tijana Karaičić

-U liku devojčice koju tu mačim u predstavi, pronašla sam se u potpunosti, a i pronašla sam svoje roditelje u liku g-đe Brgman. Radeći na ovom liku puno sam radila i sama na sebi, a i otvorila sam se u svakom smislu maloj Vendli. U početku je bilo teško, bilo je dilema, u smislu da li se ogoleti na sceni ili ne. Ali to sam brzo prevazišla. Vrlo brzo sam shvatila da ova predstava ne trpi kompromise i da je ona od onih koje se rade jednom u deset godina. Znala sam da je ovaj projekat nešto što nikako ne želim da propustim, počinje razgovor za Bilten, Tijana Karaičić.

Da li misliš da sutra kad u životu budeš „igrala ulogu“ roditelja, da ćeš sa decom o pitanjima „buđenja proleća“ moći otvorenije da govoriš?

-U tom smislu očekujem i nadam se da ću biti više opuštenija, nego što su moji roditelji bili. Osećam da ću biti mnogo

liberalnija i slobodnija, a moći ću da zahvalim i činjenici da se bavim ovim poslom, jer rad na sceni i ova otvorenost čine nas opuštenijim nego druge profesije. Tako da očekujem da ću i o „buđenju proleća“ moći otvoreno da govorim sutra sa svojom decom.

Igrati predstavu pred prepunim gledalištem i igrati predstavu za 30 gledalaca koji su na sceni na par centimetara od glumaca, šta je veći izazov?

-Ova predstava za mene je bila veliki izazov i jedva sam čekala priliku da igram u ovakvom projektu. Dok sam bila na akademiji profesori su insistirali da igramo na malim scenama, i vrlo često smo igrali u ambijentalnom prostoru, a publika mi je, sve četiri godine akademije, bila tu na metar od mene. Kada sam

došla u užičko pozorište najveći šok za mene bila je scena, jer nisam navikla da je publika toliko daleko. Zbog toga ovakav rad na predstavi mi je veoma blizak. Volim male intimne, kamerne scene i to je za mene pravi izazov i nešto izvanredno. Potpuno je drugačije igrati, jer iz predstave u predstavu, ljudi koje odaberete pogledom u bilo kom trenutku u kabini reaguju na drugačiji način i vi to osećate. Osećate kako vaš pogled kod njih pokreće emociju i sam način na koji se ta emocija kod gledalaca prima. Što na veli-

koj sceni ne možete ostvariti, jer nema toliko intimnosti između gledalaca i glumaca.

Za ulogu u ovoj predstavi osvojila si nagradu za najboljeg mladog glumca na festivalu „Joakim Vujić“ u Pirotu. Koliko te ona nadahnjuje da i dalje gradiš lik?

-Nagrada mi mnogo znači, baš zbog toga što sam za ovaj komad prilično vezana. One su nadahnjujuće. Za mene je to i glavna potvrda da to što sam uradila i iznela na sceni neko ceni i da to ostavlja kakav – takav trag. To mi je veliki podstrek za građenje drugih uloga, a one koje dobijam u užičkom pozorištu samo poželeti možeš. Stvarno sam prezadovoljna i ulogama i odnosom uprave, procesom rada. Ansambl je fenomenalan i veoma sam srećna što sam u ovom pozorištu iako još uvek imam status slobodnog umetnika

Bogdan Damnjanović

BRANISLAV LJUBIČIĆ, MORIC/ERNST/GDIN ŠTIFEL

Buđenja u odrastanju

Sam naziv predstave „Buđenja proleća“ jeste izraz koji se budi u mladom čoveku, u momentu odrastanja, koji oseća kritiku prema društvu što bi i bilo upravo to buđenje.

Još jedna studentska uloga na ovogodišnjem JPF-u i to prva profesionalna, baš u jednoj od nagrađivanih predstava, pripada mladom glumcu Branislavu Ljubičiću, za koga sada na početku karijere mnogi kritičari kažu da pleni i veoma uspešno vlada scenom.

-Svoju karijeru započeo sam baš ovom predstavom. Nadam se da ću za početak nastaviti saradnju sa užičkim pozorištem. O nekoj budućnosti neizvesno je govoriti, jer situaci-

ja je takva kakva jeste, a nije baš najlepša u celoj Srbiji, kaže Branislav Ljubičić.

Koliko se pojedini momenti u predstavi poklapaju sa tvojim životom?

-Imao sam baš takav period odrastanja. Svi to prolazimo i moramo proći, kao i period kritike društva koje donekle to može napraviti tabuom. Ali s obzirom da sam neke stavke vrlo skoro proživljavao, a što se odnosi na socijalna pitanja i socijalnu kritiku, koje kao pitanja

imamo i u predstavi, tu sam nalazio inspiraciju za građenje lika Morica Štifela, ali i za sve ostalo što sam radio u predstavi.

U predstavi dete pokušava da odgovore o sazrevanju dobije od svojih roditelja, sa kojima su takvi razgovori tabu. Da li je kod nas odgovore ipak moguće dobiti?

-Takve odgovore gotovo je nemoguće dobiti od roditelja. To su pitanja sa kojima se mlad čovek suočava. Sam naziv predstave „Buđenje proleća“ je-

ste izraz koji se budi u mladom čoveku, u momentu odrastanja, koji oseća kritiku prema društvu što bi i bilo upravo to buđenje. Mi smo ovom predstavom predstavili mlade ljude koji su sebi u jednom momentu odrastanja postavili pitanje „Ko smo mi? Šta radimo ovde?“, uopšteno, kako se treba postaviti prema okruženju. Da li da ga kritikujemo ili se jednostavno pomirimo sa tim.

B. Damnjanović

O PREDSTAVI

Karanović igra ženu koja zna tegliti sve vrste socijalnih tere- ta, zna crnčiti i podizati svoje ljutito dijete tinejdžerske dobi, zna se „čvrsto držati“ za zapaljenu cigaretu (kao jedini komadić dokolice, luksuza ili kratkog odmora). Mirjana Karanović istu junakinju izvodi bez skanjivanja, bespoštedno i ogoljeno, s glavom zabačenom na stolicu i laganim hrkanjem od umora, s neskladnim pokretima tijekom večernjeg plesnog randevua, baš kao i s pragmatičnom nježnošću prema scenskoj kćeri Veroniki (Jelena Petrović).

U interpretaciji JDP-a, tekst hrvatskog autora postaje priča o težini ženskog maratona kroz život, koja pri tom nije lišena ni humora ni bezdušnosti.

„Topla zona općeg poraza“, Nataša Govedić, Novi List

(...) Onaj prostor „iza“ je mesto gde je smeštena čitava trage- dija. Zapravo, u svesti da je brzi, mehanizovan život i pokriće i uzrok unutrašnje nestabilnosti. U čitavoj strukturi drame prenesena je čis- tim postupkom ova poruka o životu koji se dešava među „malim lju- dima“, ali koji je neka paradigma opšteg stanja. A, istovremeno, ova tamna slika začinjena je blagom primesom humora koji doprinosi životnoj punoći teksta drame čije je vrline dobro iskoristila rediteljka Iva Milošević. (...) Svedenošću u glumačkom izrazu, na ivici brehti- janske tehnike, uz Beketov osećaj apsurda kao rediteljsko rešenje, Iva Milošević uspeva da prenese Mirjanin pravolinijski osećaj vremena koje prolazi, a u kome je istovremeno zarobljena Mirjana Karanović kao Mirjana bila je potpuno alijenizovana od onih Drugih, koji su na ivici amblematskog. Oni su intruderi u njenom životu. Drugi su marionetski svedeni likovi koje karakteriše nemogućnost komuni- kacije. Oni su ravni, i produkt su konteksta u kome žive. (...) Čovek je odavno postao i konzument i roba, i odavno u nemogućnosti da bude sam sa sobom. Ova predstave je, čini se, značajna zbog naizgled nenametljivog, otkrivanja jezivosti ponora iza slika privida.

„Otkrivanje jezivih ponora“, Ana Isaković, Danas

Mirjana, naime, ima kći tinejdžericu, bolesnu majku, bivšeg muža, potencijalnog dečka, šefa kojemu je ljubavnica... Ima život koji tek prolazi uz nju, dok se ona i svi ovi oko nje koprcaju kako znaju i umiju. Redateljsko rješenje po kojem glumci na scenu izlaze samo penjući se preko prozora to i dodatno naglašava. (...) predstava za kraj, koja je u prepunoj Gavelli (u kojoj se i stajalo) dobila frenetičan pljesak i povike „Bravo“, podcrtali su sve jaču potrebu publike za te- atrom koji govori o stvarnosti ma koliko ona bila mučna i teška.

Bojana Radović, Večernji list

**mi
ic**

министарство културе републике србије

VEČERAS

**JUGOSLOVENSKO DRAMSKO POZORIŠTE
TEATAR „BOJAN STUPICA“**

**DRAMA O MIRJANI I OVIMA
OKO NJE**

Ivor Martinić

Reditelj i prevodilac **IVA MILOŠEVIĆ**
Scenograf **Gorčin Stojanović**
Kostimograf **Maja Mirković**
Kompozitor **Vladimir Pejковиć**

Igraju:

Mirjana **MIRJANA KARANOVIĆ**
Veronika **JELENA PETROVIĆ**
Violeta **BRANKA PETRIĆ**
Simon **MARKO BAČOVIĆ**
Grozdana **ANĐELIKA SIMIĆ**
Jakov **FEĐA STOJANOVIĆ**
Ankica **CVIJETA MESIĆ**
Lucio **BOJAN LAZAROV**

Пише: Zoran Jeremić

Poznao sam jednog visokog funkcionera SUBNOR-a. Na jedvite jade stizao je da isprati sve proslave godišnjica ratnih pobjeda. Posle svake proslave, na pitanje kako je protekla svečanost, lakonski je odgovarao:

- Kako!? Dostojanstveno i s pijetetom. Za aperitiv je ove godine poslužen lepi francuski konjačić; zatim su nam servirali red tanko iseckanog njeguškog pršuta, garniranog sa sjeničkim sirom, praškom šunkom, zlatiborskim kajmakom i kobasicom iz Mačkata; gusta i umereno masna pileća supa sa rezancima bila je izvanredna, prava domaća, a tek te-

leći kotleti, gulaš i sarmice... jedva stigismo do pečenja, što jagnječeg, što prasećeg, ne znaš kom carstvu da se privoliš; kolače smo zalivali autohtonom crnogorskom sortom. Dok sve to likvidiramo, dan prođe.

- Zar niste položili vence na spomenik?

- Naravno da smo položili, ali potomci palih boraca spremili gibаницe, zeljanice, krompiruše, pite s mesom, višnjama i jabukama. Morali smo da ih ispoštujemo.

Pa neka mi onda neko kaže da revolucija jede svoju decu!

Iz generacije u generaciju, biva tako da deca pojedu svoju revoluciju. Najpre unutrašnju, adolescentsku, a zatim i spoljašnju, društvenu. Sve, pa i pozorišna predstava, kako je pisao Breht, zavisi od nevinoosti i apetita. Ništa od toga nije manjkalo u „Budjenju proleća“, predstavi užičkog Narodnog pozorišta koja u dosadašnjem

festivalskom skor u nadmoćno i ubedljivo vodi. U svakom pogledu. Najpre, u dobro ispraćenim i dramaturški vešto nadograđenim magistralnim pravcima Vedekindovog teksta, zatim u emitovanoj do usijanjanja glumačkoj energiji, a posebno u dinamičnoj, multiperspektivnoj postavci reditelja Martina

uhvatiti u totalitetu.

Divno staro opšte mesto na koje valja uvek podsećati zaspale i okamenjene: đavo je u detalju.

Primećujem da je mladi užički glumački ansambl, posle predstave, između Pop Mitićeve roštiljske ikebane i zanosnog ritma Ljupčetovog benda izabrao podijum, dakle, igru. Baš nimalo ne liče na stare revolucionare. Možda pomalo kapetan Kočo, ali i on je, izgleda, sa onog prvoboračkog menija krenuo naopako, od vina.

Inače, sanjao sam da predsednik ovogodišnjeg žirija, gospodin Svetozar Rapajić, u torbi od koje se ne odvađa nosi zabeleške koje vodi posle odgledanih predstava a u kojima piše: „Ne mogu da verujem da Užićani mogu da naprave ovako genijalnu predstavu. Pitam se kako da im ne dodelim sve Ardaliona a da ih ne uvredim.“

Pa neka bude revolucionaran.

Kočovskog. Dok iz boksova na sceni posmatramo dramu pojedinačnih i kolektivnih strasti Vedekindovih i junaka naših dana, mi smo zapravo zaronjeni u sam život koji kakav god i gde god da živimo ne možemo

OCENA PUBLIKE

CNP Podgorica i Grad teatar Budva:	
RIBARSKE SVAĐE	3,83
Kamerni teatar 55 Sarajevo i Udruženje Kontakt:	
SUMNJA	4,34
Atelje 212:	
ZORAN ĐINĐIĆ	4,16
Narodno pozorište Užice	
BUĐENJE PROLEĆA	4,39

Jedinstvo

MONTAŽNO PROIZVODNO
PREDUZEĆE A.D.
za projektovanje i izvođenje
termo i hidro instalacija i
postrojenja

DUNAV GRUPA
DUNAV OSIGURANJE
GLAVNA FILIJALA UŽICE

31000 Ужиче, Николе Пашића 38, 031/512-655

ПУТЕВИ АД

Izdaje Savet XVII Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2012.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damjanović, Zoran Jeremić, Matko Botić.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafoprint Užice - grafoprint@open.telekom.rs